

Ändring av den fleråriga budgetramen 2014–2020 och ändring av det interinstitutionella avtalet

2019/20:FPM50

Finansdepartementet

2020-07-02

Dokumentbeteckning

COM (2020) 444

Ändrat förslag till Interinstitutionellt avtal mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning

COM (2020) 446

Förslag till rådets förordning om ändring av rådets förordning (EU, Euratom) nr 1311/2013 om den fleråriga budgetramen för 2014–2020

Sammanfattning

Den 28 maj presenterade kommissionen sitt förslag till revidering av den fleråriga budgetramen för 2014–2020 samt förslag till ändrat interinstitutionellt avtal mellan europaparlamentet, rådet och kommissionen om samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning. De två förslagen kompletterar övriga förslag med bäring på EU:s offentliga finanser som presenterades samma vecka och samlat utgör de kommissionens förslag på återhämtningspaket, däribland ett reviderat förslag för den fleråriga budgetramen 2021–2027.

Revideringen av den innevarande fleråriga budgetramen innebär en höjning av åtagandetaket med 11,5 miljarder euro och syftar enligt kommissionen till att verka för en smidig övergång till den kommande fleråriga budgetramen genom finansiering av ett flertal åtgärder och program redan under 2020. Det interinstitutionella avtalet innebär dels en ändring av bestämmelsen för reserven för katastrofbistånd under bestämmelserna för särskilda instrument, dels ett tillägg i bestämmelserna om förfarande för det interinstitutionella samarbetet.

Regeringen anser att samtliga förslag som kommissionen presenterade den 27, 28 och 29 maj bör hanteras samlat i ett paket. Den föreslagna ändringen av den fleråriga budgetramen 2014–2020 bör hanteras samlat med det övergripande återhämtningspaketet, inklusive det reviderade förslaget till den fleråriga budgetramen 2021–2027, och de föreslagna ändringarna av det interinstitutionella avtalet bör behandlas samlat med de förslag som föranleder ändringar i IIA. Regeringen anser vidare att den föreslagna höjningen av åtagandetaket och den ökade finansieringen som föreslås för vissa åtgärder och program redan under 2020 bör baseras på en väl underbyggd behovsanalys.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen presenterade ett flertal förslag den 27, 28 och 29 maj som ett samlat paket av återhämtningsåtgärder med anledning av covid-19-krisen. Sjukdomen covid-19, orsakat av det nya coronaviruset, är ett allvarligt hälsohot för medborgare, samhällen och ekonomier. Pandemin har orsakat infektionsutbrott i alla EU:s medlemsstater. Förutom de betydande sociala effekterna och den mänskliga dimensionen är utbrottet av coronavirus ett allvarligt ekonomiskt slag för samtliga medlemsstater i EU. Förslagen om ändring av den fleråriga budgetramen för 2014–2020 och ändring av det interinstitutionella avtalet är två av de förslagen som kommissionen presenterade som ett samlat återhämtningspaket.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget om ändring av förordning om den fleråriga budgetramen 2014–2020 innebär en höjning av utgiftstaken för år 2020 i den fleråriga budgetramen 2014–2020. Kommissionen föreslår att taket för åtagandebemyndigande höjs i underrubrik 1a ”Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning” till 25 681 miljoner euro (i 2011 års priser¹), i underrubrik 1b ”Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning” till 53 109 miljoner euro (i 2011 års priser) och i rubrik 4 ”Europa i världen” till 9 665 miljoner euro (i 2011 års priser). Totalt innebär det en höjning av åtagandetaket med 11,5 miljarder euro. Det föreslagna höjda åtagandetaket kommer föranleda ökade betalningar i storleksordningen 6,5 miljarder euro. De ökade betalningarna ryms dock under gällande betalningstak och kommissionen föreslår ingen höjning av det.

Kommissionen anger att det utrymme som finns på EU-budgeten är uttömt, däribland befintliga marginaler och flexibilitet inom budgeten. Höjningen av

¹ Belopp anges i 2011 års priser eftersom den fleråriga budgetramen 2014–2020 förhandlades och beslutades om i 2011 års priser.

åtagandetaket i budgetramen under 2020 med totalt 11,5 miljarder euro skulle innebära att utrymme skapas för en höjning av på EU-budgeten och möjliggör förslag om ökad finansiering utan omprioritering av medel.

Det höjda åtagandetaket och ökningen av betalningar skulle innebära att ett flertal program och åtgärder skulle kunna tillföras medel under 2020. Kommissionen anger att detta skulle leda till en smidig övergång till den kommande fleråriga budgetramen. De åtgärder som kommissionen föreslår inbegriper:

- En revidering av förordningen av europeiska fonden för strategiska investeringar för att skapa ett särskilt fönster för solvensstödsinstrumentet och ett tillskott på 500 miljoner euro till europeiska investeringsfonden (se särskilt fakta-pm).
- En revidering av förordningen av europeiska fonden för hållbar utveckling (KOM (2020) 407), som innebär en ökad medelstildelning på 1 miljard euro för att tillgängliggöra stöd till EU:s partnerländer som har påverkats av covid-19 krisen. Därutöver föreslås en förlängning av fondens genomförandeperiod med ett år till den 31 december 2021 samt en geografisk utökning av fondens verksamhet till att även inkludera västra Balkan.
- Ytterligare anslag till sammanhållningspolitiken genom React-EU där ytterligare medel ska fördelas av medlemsstaterna mellan europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och den Europeiska socialfonden (se särskilt fakta-pm). Medlemsstaterna ges också möjlighet att använda en del av medlen till fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (Fead). Med anledning av detta föreslås revidering av förordningen 223/2014 vad gäller införandet av särskilda åtgärder för att hantera covid-19-krisen (KOM (2020) 223).

Kommissionen anger att förslaget till förordning inte tillämpas på Storbritannien i enlighet med artikel 135.2 i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen. Storbritanniens ekonomiska skyldigheter förblir som dagen för utträdet från unionen.

Förslaget om ändring av interinstitutionellt avtal är av teknisk natur och omfattar två delar: dels en ändring av bestämmelsen för reserven för katastrofbistånd under bestämmelserna för särskilda instrument, dels ett tillägg i bestämmelserna om förfarande för det interinstitutionella samarbetet där kommissionen ska utarbeta en årlig rapport om genomförandet av Europeiska unionens återhämtningsinstrument.

Ändringen av bestämmelsen för reserven för katastrofbistånd innebär att namnet på reserven ändras till ”reserven för solidaritet och katastrofbistånd”. Tillägget i bestämmelserna om förfarande för det interinstitutionella

samarbetet innebär att kommissionen åläggs att årligen utarbeta en genomföranderapport om det föreslagna ”Europeiska unionens återhämtningsinstrument”.

2019/20:FPM50

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslagen har ingen påverkan på svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Totalt föreslås åtagandetaket i den fleråriga budgetramen 2014–2020 höjas med 11,5 miljarder euro. Det höjda åtagandetaket skulle innebära att det finns utrymme att genom ändringsbudget tillföra medel till vissa program och åtgärder. De föreslagna ökningarna i åtagandetaket skulle leda till ett ökat behov av betalningsbemyndigande i storleksordningen 6,5 miljarder euro. De åtgärder som föreslås finansieras presenterades i EU:s ändringsbudget 6/2020. Effekten på EU-avgiften beräknas bli 2,5 miljarder euro om revideringen av den fleråriga budgetramen 2014–2020 och ändringsbudget 6/2020 antas.

De föreslagna ändringarna av det interinstitutionella avtalet orsakar inte i sig själva några budgetära eller andra konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen anser att den föreslagna ändringen av den fleråriga budgetramen 2014–2020 bör hanteras samlat med det övergripande återhämtningspaketet. En revidering av den innevarande fleråriga budgetramen för 2014–2020 är principiellt viktig. Om förslaget accepteras finns det risk att det utgör prejudikat för framtiden.

Regeringen anser vidare att den föreslagna höjningen av åtagandetaket och den ökade finansieringen som föreslås för vissa åtgärder och program bör baseras på en väl underbyggd behovsanalys.

Regeringen anser att de föreslagna ändringarna av det interinstitutionella avtalet (IIA) är godtagbara men ska behandlas samlat med de förslag som föranleder ändringarna i IIA. Ändringarna bör endast genomföras om de förslag gällande flerårig budgetram, återhämtningsinstrument och specialinstrument som föranleder ändringarna godkänns av rådet.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Det är oklart hur medlemsländerna ställer sig till förslagen.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 312.2 i EUF-fördraget anger: ”Rådet ska i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande anta en förordning om fastställande av den fleråriga budgetramen. Rådet ska besluta med enhällighet efter godkännande av Europaparlamentet, som ska besluta med en majoritet av sina ledamöter.”

Artikel 295 i EUF-fördraget anger: ”Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska samråda och i samförstånd reglera formerna för sitt samarbete. I detta syfte får de med beaktande av fördragen ingå interinstitutionella avtal som kan vara bindande.”

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen har inte motiverat sina förslag enligt subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förhandlingarna i rådet om revideringen av den fleråriga budgetramen för 2014–2020 bedrivs i Allmänna rådet och det slutliga beslutet tas av Europeiska rådet. Förhandlingarna om det interinstitutionella avtalet sker samlat med resterande förslag. Förhandlingarna om det övergripande återhämtningspaketet med det reviderade förslaget till fleråriga budgetram 2021–2027 och de kompletterande tillhörande förslagen förväntas förhandlas under 2020.

4.2 Fackuttryck/termer